

Леся Костюк

ПЕРЕДВЕСІЛЬНА ЗВИЧАЄВІСТЬ ГАЛИЧИНИ ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ ХХ – ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ

У статті на основі свідчень численних інформаторів автор подає характеристику передвесільної обрядовості сільських жителів Галичини другої половини ХХ – початку ХХІ століття.

Ключові слова: Галичина, весілля, сватання, оглядини, вінкоплетення, гільце.

Весілля – це полігранний родинний обряд, котрий до сьогодні зберігає чимало пережитків старовини. Весільна драма складається з трьох основних етапів: передвесільний цикл обрядів, власне весілля та післявесільна звичаєвість. Зауважимо, що науковий доробок українських етнографів, присвячений вивченню локальних особливостей весільної драми, досить вагомий. Проте сьогодні майже відсутні розвідки про регіональну специфіку сільського весілля Галичини другої половини ХХ – початку ХХІ століття. З огляду на це досліджувальна проблема є актуальною.

Метою статті є комплексне вивчення обрядів передвесільного циклу весільної драми, як елементів сучасної родинної звичаєвості. Реалізація зазначеної мети передбачає розв’язання низки завдань: методом польового дослідження зібрати й опрацювати етнографічні матеріали у жителів Золочівського, Бродівського і Перемишлянського районів Львівської області, з’ясувати семантику ритуальних дій.

Основною метою статті є комплексне дослідження весільної обрядовості Галичини із врахуванням трансформаційних процесів, які відбувалися на території цього регіону. Реалізація поставленої мети передбачає розв’язання поставлено завдання: простежити та дати оцінку локальній специфіці весільних звичаїв галичан у системі загальноукраїнських традицій.

Порушена проблема знайшла відображення у студіях істориків та етнографів. Окремі аспекти цього питання порушувалися у працях таких науковців, як В. Борисенко [1], С. Мудрий [2], В. Скуратівський [3], котрі подають загальну характеристику передвесільної обрядовості, проте лише поверхнево згадують про досліджувальну територію. Важливі та цікаві відомості про традиційну галицьку весільну обрядовість подають інформатори [4–19]. Цінність їхніх свідчень полягає в тому, що ці люди неодноразово були учасниками весільних дійств і у зв’язку з описаними ритуалами. У своїх свідченнях респонденти розповідають про зміни у ставленні сучасної молоді до вінчання порівняно з минулим, специфіку та локальні відмінності обряду сватання, випікання короваю, вінкоплетення у різних місцевостях Галичини, пояснюють значення весільного деревця тощо.

Загальновідомо, що одружувалися в Галичині переважно дівчата віком 16–20 років, хлопці ж у віці 20–24 років. У с. Чемеринці (Перемишлянський р-н Львівської обл.) в кінці ХІХ ст. одруження осіб, які не досягли 24-річного віку, відбувалося з дозволу батьків. Якщо батьків не було, то дозвіл мало дати староство [14]. Траплялися випадки, коли видавали заміж дівчину і у більш ранньому віці. При цьому керувалися принципом “що ране, то непогане”, або ж просто спішили породичатися із заможним зятем.

Як правило, на Галичині пару для себе обирали у межах свого села або ж із близької місцевості. До сьогодні в окремих селах залишилося сприйняття обранця з іншого села як “чужого” (с. Перегноїв Золочівського р-ну Львівської обл.) [12].

У виборі пари для власних дітей провідну роль відігравали батьки. Важливим фактором вибору були матеріальні інтереси. В окремих місцевостях ще необхідною умовою одруження вважалося володіння певним ремеслом, наприклад, у м. Глиняни (Золочівський р-н

Львівської обл.) [5]. Якщо дівчина прагнула знайти обранця, який припав би їй до душі, то батьки очікували доброго помічника в домі.

При виборі пари в Галичині існував принцип соціальної ендогамії, тобто обранця шукали рівного за походженням і матеріальним станом. Це робилося для того, щоби у майбутній сім'ї чоловік та жінка були рівноправними і ніхто не мав підстави для докору. Про це йдеться у приказці: “Чобіт до чобота, ходак до ходака” [9].

До передвесільних обрядів в окремих регіонах України необхідно віднести оглядини – це знайомство з господарством-майбутнього зятя чи невістки. У Галичині цей обряд замінювався вивідинами, простіше, збором інформації про матеріальний стан, внутрішньосімейні взаємини, репутацію сім'ї, з якою мали намір породичатися [1, с. 57]. Зібравши інформацію про свою обраницю і пересвідчившись, що може розраховувати на благословення її батьків, хлопець засилав старостів.

У Галичині свати (старости) – це чоловіки поважного віку, родичі нареченого, котрі самі повинні бути одруженими і щасливими в шлюбі. Жінки сватати не ходили, хоч нерідко неофіційно відігравали важливу роль у створенні молодої пари. Так, в окремих селах Галичини існували так звані “свахи”. Іноді хлопець йшов свататися зі своїми батьками. Форма проведення цього дійства не у всіх місцевостях однакова. Якщо в прикарпатських районах застосовують примовляння про куницю – красну дівцицю [3, с. 57], то на Перемишлянщині, наприклад, це примовляння про добрий товар і купця. Іноді нібито шукають дівчину, яка забігла у цей двір. Часом жартома господарі замість тієї доньки, яку сватають, виводять іншу доньку або ж сина (с. Сасів Золочівський р-н Львівської обл) [19]. Йшли свататися переважно ввечері, щоби в разі відмови якнайменше було свідків цієї події.

Важливим елементом сватання було домовлення про розмір посагу нареченої (так званої скрині), до котрого входили особистий одяг, прикраси, рушники, скатертини, килими, певна грошова сума худоба та наділ землі (так звана материзна).

У наш час обряд сватання у досліджувальному регіоні практично не зберігся. Він зливається з умовинами. Батьки нареченого і найближчі родичі йдуть до дому нареченої “на слово” і домовляються про весілля, місце спільного проживання молодят, матеріальне забезпечення новоствореної сім'ї. Згодом такий же візит наносять і родичі нареченої своїм майбутнім сватам.

Таким чином, сватання, оглядини і умовини поєднані практично в один елемент передвесільного циклу обрядів Галичини. Нерідко поведінка дійових осіб цього ритуалу відображає їхнє ставлення до укладеного шлюбу, оскільки галичани вірять, що негативні емоції накладають певний відбиток на майбутнє життя пари.

Заручини – це оголошення суспільству про намір молодих людей одружитися. Як окремих елемент передвесільного обряду вони не були поширені у всіх районах Галичини. Святкували заручини в с. Єлиховичі (Золочівського району, Львівської області) переважно тоді, коли весілля доводилося відкладати на доволі тривалий час, а хлопець хотів мати гарантію, що дівчина не вийде заміж за іншого (наречений ішов в армію або ж відбував у тривалу подорож) [10]. Святкування відбувалися переважно в домі нареченої, запрошували найближчих родичів, а іноді й все село. Молодятам віддавали певні почесті, на знак згоди на шлюб їхні руки перев'язували рушником, садили їх на найпочесніше місце за столом або на покутті. Наречений дарував своїй майбутній дружині подарунок (переважно це були прикраси), запрошували музик, тацювали. Такий обряд донедавна зберігався й у с. Вижняни (Золочівський р-н Львівської обл.) [5].

Спроба відмовитися від весілля вважалася великою образою. Той, хто відмовлявся від одруження, виплачував іншій стороні матеріальні витрати, які були пов'язані з приготуванням до весілля. Але у випадку вагомої причини для відмови від шлюбу (аморальна поведінка одного з наречених, викриття фактів біографії, які можуть стати на перешкоді майбутній сім'ї і старанно приховувались) матеріальні витрати не відшкодовуються.

До передвесільних обрядів у Галичині, слід віднести, церковні оповіді – це повідомлення священника про намір молодих людей одружитися. Нині у храмах Галичини священник зачитує оповіді тричі у дні недільних богослужінь. Якщо молодята з різних місцевостей, то оповіді читають у храмах обох населених пунктів [2, с. 23]. Про оповіді до священника до сьогодні йдуть домовлятися батьки, традиційною платою за них була чорна курка, яйця, солодощі і гроші (с. Заставне, Золочівський р-н, Львівської обл.) [7]. Священик узгоджував з батьками дату шлюбу (щоби не співпадала з так званою “задушною суботою”, не припадала на час посту чи загальниці). У наш час зазвичай священника ставлять перед фактом, що весілля відбудеться такого-то числа і вже неможливо врахувати всіх вищезгаданих обставин. Наприклад, у традиційному для весіль в Галичині місяці листопаді є дві задушні суботи – перед святами св. Дмитрія і св. Михайла, але практика показує, що весілля відбуваються кожного тижня.

Наступним елементом передвесільної обрядовості на Галичині були запросини на весілля. За два тижні до весілля наречені запрошували своїх друзів і дружок, іноді їздили запрошувати родичів, які жили далеко. Крім двох старших дружок, наречена запрошувала ще кілька незаміжніх дівчат – молодших дружок. Їх могло бути до 15 (але обов’язково непарна кількість). Чим більше дружок і боярів, тим щасливішою буде доля молодят. Усі вони в день весілля мали бути одягненими у традиційний український стрій. Дотепер цей звичай зберігається у с. Лагодів (Перемишлянський р-н Львівської обл.) [14].

За тиждень до встановленої дати шлюбу запрошують гостей. Наречена з двома старшими дружками, одягнені у вишиванки, з вінками на головах (тепер з невеличкими букетиками у волоссі), йдуть селом запрошувати гостей. Всім, кого зустрічають по дорозі, тричі кланяються і просять благословення. Ті, кому кланяються, відповідають: “Хай тебе Бог благословить щастям, здоров’ям і доброю долею” (с. Дунаїв Перемишлянський р-н Львівської обл.) [14]. Також існують певні заборони при запросинах на весілля. Так, не годиться запрошувати на дорозі, бо це є виявом неповаги. Кажуть в народі: “Просили на дорозі, щоб не були на порозі”. У всій Галичині цей обряд відбувався за звичним сценарієм, коли заходять в оселю, вітаються з господарями і чекають, поки прийдуть до кімнати всі, хто живе в домі. Потім тричі кланяються і промовляють такі слова: “Просили батько, мати і ми вас просимо, щоб ви прийшли до нас на весілля”. Згодом називають дату і місце святкування, підходять по черзі до всіх присутніх, кланяються і просять благословення. При цьому старших людей цілують в руку, молодих в обличчя. Запрошені відповідають: “Хай тебе Бог благословить здоров’ям, щастям і доброю долею” [10]. У деяких селах Золочівщини (Женів, Словіта) є звичай, що близькі родичі, хресні батьки в цей момент дають подарунки, гроші або солодощі нареченій чи нареченому. Іноді господарі пригощають молодих. На столі обов’язково повинні бути солодкі страви, щоб у житті не було гірко [6]. Також існує до сьогодні жартівливий звичай запрошувати на весілля котів і собак, від цього нібито залежить яка буде погода в день шлюбу – м. Глиняни (Золочівський р-н Львівської обл.) [4].

Наречений з друзями теж обходить своїх гостей за тією ж схемою. Хлопців часто запрошують до столу. Важливо, щоби під час запросин наречені не зустрілися с. Лагодів (Перемишлянський р-н Львівської обл.) [14].

У с. Шпиколоси (Золочівський р-н Львівської обл.) після вінкоплетин і викупу нареченим вінків урочисто виряджали наречену запрошувати на весілля. Ставили посеред кімнати крісло, клали на нього подушку, дівчину садили на подушку, давали у руки хліб. Запрошували до кімнати батька і матір. Мати мала розплести і розчесати косу. Дівчата в цей час співали:

Просила Марусенька

Свої матінки:

– Матінко, голубонько,

Розчеши ми косоньку,

Розчеши ми косоньку

В останню суботоньку [15].

Мати, розплітаючи і розчісуючи волосся доньки, у відповідь співала:

Тяжкі рученьки мої

На голівоньці твоїй [15].

Нареченій на голову клали тоненький вінок з барвінку, зверху вінок з квітів з кольоровими стрічками. Вона вставала з крісла, а дружки всі по черзі сідали на її місце, щоби швидше вийти заміж. Молода кланялася, просила благословення. Мати кропила її і дружок свяченою водою [15]. Цей фрагмент весільної драми називають посадом. Це не тільки прощання з дівуванням, а й благословення на подружнє життя. Процес запросин гостей пройнятий особливою повагою до старшого покоління. Одним з його найважливіших моментів є благословення наречених великою кількістю людей – своєрідна молитва за добру долю молодих.

За день до весілля у більшості населених пунктах Галичини святкують вінкоплетини, або вінки. Якщо врахувати, що у XIX – першій половині XX ст. переважно влаштовували весілля у неділю, то вінкоплетини випадали на суботу. Зараз це відбувається переважно в п'ятницю, а подекуди і в четвер. Ось як відбувається цей обряд у с. Лагодів (Перемишлянський р-н Львівської обл.). Усі дружки, одягнені в український стрій, у призначений час приходять до дому нареченої і приносять із собою барвінок. Молода також святково одягається, але віночок і стрічки в неї білі. Дівчата всі разом, співаючи веселих пісень, йдуть від хати до хати і просять “на вінки”. Запрошують все село, але йде переважно лише молодь. Коли повертаються додому, всі молодші дружки йдуть ліпити вареники, якими потім будуть пригощати гостей, а наречена з двома старшими дружками несе сорочку майбутньому чоловікові [18]. Усі ці супроводжуються веселощами, жартами. Молодого ховають, пропонують іншого. Дружки мають віднайти судженого своєї подруги і вручити йому вишиту сорочку, в яку він має бути одягнений у день весілля. Потім дівчата запрошують молодого з друзями прийти викупити в них вінок.

У домі нареченої миють барвінок, розкладають його по столах, всі сідають за столи. Приходить мати нареченої, приносить барвінок на білій тарілці, викладає його біля своєї доньки зі словами:

Благослови, Боже,

І отче, і мати

Своїй дитині

Вінок розпочати! [14]

Зауважимо, що роль матері у всьому весільному дійстві особлива. Материнське благословення, доповнене певними ритуальними діями, супроводжує практично всі етапи весільної обрядовості. У відповідь дружки співають:

Мовить матінка, мовить,

Най Бог благословить –

І вся родинонька [14].

Після цього барвінок складають у пучечки і дружки плетуть багатий і дуже міцний вінок, співаючи при цьому веселих пісень. До приходу нареченого робота має бути закінчена. Спочатку молода кладе вінок на голову собі, потім старшій дружці, відтак всім дружкам і незаміжнім дівчатам, присутнім в хаті, щоб кожна стала під вінець. Потім дружки ховають вінок, щоби взяти за нього добрий викуп у нареченого (переважно це були солодоші). Весільний вінок нареченої символізував її квітучу красу та молодість. Подекуди на Перемишлянщині до нього влітали різноманітні квіти. Дружки, перш ніж дати викуп, довго торгуються, намагаються викрасти вінок. Саме тому, він має бути дуже міцним, щоби під час жартів його не розірвали, бо це, за повір'ям, доля молодят. Під час торгування дівчата наспівують пісень, а хлопці, намагаючись їх налякати, підкидають у торбині якусь живність (кіт, курка, маленька собачка). Коли викуп заплачено, молода одягає вінок на голову нареченого, а сама виходить. Бере свій білий весільний віночок, заходить з ним до хати, кланяється перед дівчатами і говорить: “Дякую вам, дівчата, за цей сплетений вінок, щоб ви всі дочекали так, як я, до білого вінка”. Тоді, не повертаючись, спиною до дверей, виходить.

Дівчата підтримують її, щоб не впала. Повертаються до кімнати з мисками, повними вареників і співають: *Ой йде дружка, ой йде дружка, стискає плечами, вибачайте, любі гості, пироги з хрущами* – Усі їдять вареники, пригощаються солодощами, одержаними як викуп у нареченого, співають і танцюють [13].

Дещо відрізнявся пісенний супровід вінкоплетин у селах Золочівського району Львівської області. Наприклад, у с. Шпиколоси це дійство проходило так: дівчата сходились до дому молодої в суботу ввечері (весілля було в неділю), починали пісню:

*Вхиляйтеся, дверонька,
Внесіте барвіночок,
Марусі на віночок* [15].

Так співали тричі. Потім у кімнату входила мати, приносила барвінок, кропила свяченою водою, благословила дівчат. При цьому співали:

*Дверонька ся вхилили,
Барвіночок вносили,
Вносили барвіночок
Марусі на віночок* [15].

Дівчата плели два віночки: для шлюбу та для запросин на весілля. Коли робота була закінчена, приходила мати з хлібом і забирала від старшої дружки віночки і одержувала викуп за них від молодого. У с. Чемеринцях (Перемишлянський р-н Львівської обл.) для плетення вінків збирались у домі нареченої не тільки дівчата, а й хлопці. Плели вінки, співали ритуальних пісень, танцювали [8]. В с. Нестюки (Золочівський р-н Львівської обл.) з барвінку плели так звані “фальбанки” – довгі гірлянди, якими прикрашали шалаш (тут казали “буда”) чи кімнати, у яких мало відбуватись весілля. Коли приїжджав молодий з друзями, то мали вкрасти вишиту подушку, курку або півня. Наступного дня цей свій здобуток вони продавали друзям нареченої під час торгування на “брамі” [16].

Отже, барвінковий обряд має дуже давню традицію. Вічнозелений барвінок завжди вважався символом вічності, кохання та шлюбу, тому він є одним з основних елементів весільної обрядовості. Вінок плели лише тим нареченим, які брали шлюб вперше. Пісні, якими супроводжувалося це дійство, відображають жаль нареченої за своїм дівоцтвом, смуток і переживання батьків за долю доньки. Є в них мотиви подяки батькам за виховання, і їхнє щире благословення.

Подекуди на Галичині існує звичай прикрашання весільного “гільця”. Наприклад, у с. Літовищі (Бродівський р-н Львівської обл.) в четвер або п’ятницю напередодні весілля дружби (тут їх називають сватками) і дружки йдуть до лісу збирати барвінок і квіти. При цьому шукають гілочку з трьома або п’ятьма відгалуженнями, “різку”. Роль такої гілочки також може виконувати верхівка сосни, але обов’язково з непарною кількістю гілочок. У п’ятницю цю “різку” вбирають. Гілку тримає в руках хлопець. Йому допомагають троє або п’ятеро дівчат, залежно від кількості розгалужень гілки [11]. Усі присутні прикрашають “різку” барвінком, квітами, стрічками. У с. Голубиця (Бродівський р-н Львівської обл.) різку прикрашають маленькими, випеченими до золотистого кольору, пампушками, а низ прикрашають барвінком. Прикрашену гілку як символ барвистої долі впихають у круглу хлібину (потім її перекладають у коровай). Подекуди її продають молодому, або ж дарують батькам наречених зі словами:

*Прийміть, мамо, різку
На щастя, на потішку,
Щоб ви здорові були,
Всіх дітей одружили* [17].

По завершенні виготовлення різки всі співають, танцюють.

Весільне гільце є символом незайманості, краси та молодості. Також воно символізує створення нової сім’ї, появу нового сімейного “дерева”, тому має виглядати якнайпривабливіше. Бажаючи вірної любові молодому подружжю, дружки оспівували в пісні “зіллячка” весільного гільця, яким приписувалась магічна сила.

Наприкінці весілля “різку” викидають на дах хати, а по тому, яким боком вона впала на землю, визначають хто перший народиться. Якщо гілка падає розгалуженням догори, першим народиться син, якщо донизу – донька. Коли один дружба витягне гілку з короваю, староста або ж другий дружба має швиденько на це місце ввіткнути ножа. Якщо друзки їх випередять, хлопці змушені будуть платити викуп.

У селах Бродівського району Львівської області є ще звичай іти “на поклін” до батьків. У с. Голубиця у переддень весілля, ще перед прикрашанням “різки” наречена з дружками іде до оселі нареченого, а наречений в той час зі своїми друзками іде “на поклін” до її батьків. Роблять це так, щоби не зустрітись дорогою. Коли молода з дружками заходить до хати, стають біля порога, то старша дружка говорить: “Молода просить батьків благословення”. Батьки зустрічають дівчат з короваєм у руках і промовляють: “Благословляєм!”. Тоді молода з дружками співають:

*Ой вже зійшов місяць з двома зірочками,
Прийшла молоденька з двома дружечками.
Прийшла вже до хати, стала на порозі:
Прийміть мене, мамо, я ваша віднині [17].*

Потім кланяються матері. Тримаючи у руках хлібину, мати нею тричі хрестить молоду. Дівчина дарує їй подарунок зі словами: “Візьміть, мамо, хустину, прийміть мене за рідну дитину”. Так само кланяються батькові і наречена дарує йому подарунок і мовить: “Візьміть, тату, сорочку, прийміть мене за рідну дочку” [17].

Потім кланяються і дають подарунки всім присутнім близьким родичам. Дівчат пригощають. Такий самий ритуал виконує наречений у домі батьків своєї обраниці.

Випікання або бгання короваю також є важливим елементом передвесільної обрядовості Галичини. Короваю надавалося глибоке символічне значення: єднання молодих у сім’ю та їхній перехід до вищої соціальної групи, об’єднання двох родин, продовження роду, плодючість. Приготування цього виробу було цілим дійством. З 30-х років ХХ століття випікали короваї на Галичині і у домі нареченого, і в домі нареченої. У с. Чемеринці (Перемишлянський р-н Львівської обл.) на випікання короваю запрошували жінок з цілої вулиці. Тісто замішували всі по черзі, співаючи при цьому пісень. Також випікали для малечі гуски, булочки, якими потім пригощали найменших учасників цього дійства. Уміння найкраще прикрашати коровай було у пошанівку серед жителів села [13].

З короваєм наречений ішов до нареченої в день весілля. Цей ритуальний хліб староста заносив до церкви перед молодятами, короваєві було відведено особливе місце на весільному столі. Досьогодні у Перемишлянському і Бродівському районах Львівської області зберігся звичай обдаровувати короваєм гостей. Вважається, що особливо пощастило тим гостям, котрим попали часточки з шишечками. Музикантам традиційно залишають “підошву” – нижню частину виробу. Розділення короваю символізує перерозподіл спільного у житті молодої пари.

На даний час деякі моменти передвесільної обрядовості Галичини зазнали певних змін – здебільшого скорочення тривалості її загалом чи окремих компонентів структури. Так, наприклад, значно спростилися передвесільні обряди збирання барвінку і плетення барвінкових вінків, у яких зараз не вбачають первісного змісту, обряд прикрашення весільного деревця, ритуали, котрі супроводжували весільного хліба – короваю. Не спостерігається зараз вияву шанобливого ставлення до обов’язкової атрибутики, наприклад до обряду різки.

Таким чином, в сучасних умовах сукупність усіх структурних компонентів та обрядових дій передвесільних ритуалів галичан поступово відновлюється, спостерігається інтерес до старовинних обрядів і прагнення використання народної символіки і атрибутики. Як наслідок цього – збільшується число бажаючих святкувати їх з усіма звичаями. Можливо, у перспективі, поєднання цих двох традиційних основ призведе до повного відродження їх, як важливого складового компоненту весільного обряду українського народу взагалі та Галичини зокрема.

Список використаних джерел

1. *Борисенко В.* Весільні звичаї та обряди на Україні / Валентина Борисенко. – К.: Наукова думка, 1988. – 192 с.
2. *Мудрий Софрон*, ЧСВВ. Подружжя і церковне право. – Івано-Франківськ, 1995 – 96 с.
3. *Скуратівський В.* Романтичний слід куниці / Василь Скуратівський // *Берегиня*. – 2005. – № 3. – С. 56–67.
4. *Жарківський Михайло* Степанович, 1967 р.н., житель м. Глиняни Золочівського району, Львівської області, працівник Глинянської міської Ради.
5. *Чиж Ольга* Йосипівна, 1933 р.н., жителька м. Глиняни, Золочівського району, Львівської області, вчитель-пенсіонер.
6. *Маркевич Стефанія* Іванівна, 1930 р.н., жителька м. Глиняни, Золочівського району, Львівської області, пенсіонер.
7. *Сенітович Софія* Олексіївна, 1928 р.н., жителька с. Заставне, Золочівського району, Львівської області, пенсіонер.
8. *Боса Катерина* Павлівна, 1934 р.н., жителька м. Глиняни, Золочівського району, Львівської області, пенсіонер.
9. *Войчишин Анна* Григорівна, 1928 р.н., жителька м. Глиняни, Золочівського району, Львівської області, пенсіонер.
10. *Нагуляк Анна* Василівна, 1931 р.н., жителька с. Кривичі, Золочівського району, Львівської області, пенсіонер.
11. *Фургалo Йоанна* Павлівна, 1925 р.н., жителька с. Балучин, Буського району, Львівської області, пенсіонер.
12. *Юськів Марія* Іванівна, 1927 р.н., жителька с. Перегноїв, Золочівського району, Львівської області, пенсіонер.
13. *Кравець Михайло* Володимирович, 1976 р.н., житель м. Глиняни, виходець з с. Лагодів, Перемишлянського району, Львівської області, водій.
14. *Кравець Любов* Михайлівна, 1977 р.н., виходець з с. Лагодів, Перемишлянського району, Львівської області, медпрацівник.
15. *Вербінська Марія* Яківна, 1960 р.н., виходець з с. Шпиколоси, Золочівського району, Львівської області, вчитель Глинянської ЗСШ І-ІІІ ст.
16. *Яремчук Марія* Володимирівна, 1970 р.н., виходець з с. Нестюки, Золочівського району, Львівської області, вчитель Глинянської ЗСШ І-ІІІ ст.
17. *Прихарчук Марія* Іванівна, 1984 р.н., жителька с. Голубиця, Бродівського району, Львівської області, вихователь дитячого садка № 57, м. Львів.
18. *Боргуш Мирослава* Петрівна, 1973 р.н., виходець з с. Вороняки, Золочівського району, Львівської області, вчитель Глинянської ЗСШ І-ІІІ ст.
19. *Фідик Ольга* Василівна, 1978 р.н., виходець з с. Сасів, Золочівського району, Львівської області, вчитель Глинянської ЗСШ І-ІІІ ст.

Леся Костюк

ПРЕДСВАДЕБНЫЕ ОБРЯДЫ ГАЛИЧИНЫ ВТОРОЙ ПОЛОВИНЫ XX – НАЧАЛА XXI ВЕКА

В статтє на материалах полевых исследований автор характеризует предсвадебные обряды сельских жителей Галичины второй половины XX – начала XXI века.
Ключевые слова: Галичина, свадьба, сватанье, смотрины, плетение венков, гильце.

Lesya Kostyuk

PRE-WEDDING CEREMONY CUSTOM OF GALICIA, THE SECOND HALF OF THE 20TH – BEGINNING OF THE 21ST CENTURY

This article, based on evidence of numerous informants author gives characteristic pre-ceremony rural Galicia of second half XX – beginning of XXI century.
Key words: Galicia, wedding, marriage, bride, vinkopletennya, hiltse.